

Szerkesztői iroda:

Nagy-Enyeden

A KIADÓHIVATALBAN

hova

a lap szellemi részét illető

közlemények küldendők.

Kiadóhivatal:

Wokál János könyvkereskedése

hova

az előfizetések és hirdetések

bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:

helyben hához hordva vagy

vidékre postán küldve

egész évre 4 frt,

félre . . . 2 frt,

negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:

3 hasábos petit sorért, vagy

ennek helyéért 5 kr.

Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Az erdélyrészi magyar közművelődési egyesület alapszabály-tervezete.

VIII.

Az egyesület szervezete.

10 §. Az egyesület ügyeit intézik: a.) a közgyűlés; b.) az igazgató választmány; c.) a tisztikar; d.) a vidéki választmányok.

IX.

A közgyűlés.

11 §. Rendes közgyűlés évenként valamelyik tavaszi hónapban, sorban az egyes vidéki választmányok székhelyén tartatik. Az időt az igazgató választmány, a helyet — esetleg meghívás következtében — a megelőző közgyűlés határozza meg. Rendkívüli közgyűlést az igazgató-választmány határozatára 15 napi hirdetés s a napirend közlése mellett csak közösvárt tarthatni. A közgyűlésen, mely szükség esetén zártgyűléssé alakulhat, szólas és szavazás jogával a tiszteleti, örökös, alapító és rendes tagok bírnak; más nyelven, mint az egyesületein felszólni nem szabad. Érvényes határozat hozatalára legalább is 30 tagnak jelenléte szükséges; ha ennél kevesebb jelen, ugyanazon tárgysorozat kivételével a szabályszerűen összehívott második közgyűlés a jelenlévők számára való tekintet nélkül határoz. Minden tagnak egy szavazata van.

12 §. A közgyűlés tárgyai: a.) a tisztikar és igazgató választmány jelentései és indítványai; b.) az évi költségvetés megállapítására és a megelőző évi zárszámadásra vonatkozó számvizsgáló jelentések meghallgatása, elfogadása és a felmentvény megadása; c.) határozathozatal a vidéki választmányok jelentései fölött; d.) az egyesület tisztviselőinek s a két tagból álló számvizsgáló bizottságnak megválasztása s a vidéki választmányok megerősítése és kiegészítése; e.) egyesek önálló indítványa, melyek az igazgató választmány útján a közgyűlés előtt legalább 8 nappal írásban benyújtottak; f.) az ügykezelési szabályok megállapítása s az alapszabályok megváltoztatása, módosítása esetleg az egyesület feloszlása fölötti határozathozatal. Mindazon esetleg hozandó közgyűlési határozatok, melyek az alapszabályok megváltoztatását, az egyesület feloszlását s ez esetben vagyonának hova fordítását célozzák, foganatosítás előtt a kir. belügyminiszteriumhoz felterjesztendők.

X.

Az igazgató választmány.

13 §. Az igazgató választmány tagjai: a.) az egyesület tisztviselői; b.) közgyűlésileg mindig 1 évre beavasztott 24 rendes tag; c.) a tiszteleti, örökös és alapító tagok; d.) a vidéki választmányok elnökei.

14 §. Az igazgató-választmány minden hónapban az ügyrendben meghatározandó napon ülést tart, a szükséghez képest külön meghívók alapján bármikor.

Az ülés 6 rendes taggal határozatképes; valamely tag kizáratásához azonban a választmányi tagok kétharmadának jelenléte szükséges.

15 §. Az igazgató-választmány feladata: a.) az évi számadás előzetes megvizsgálása; b.) az évi költségvetés előkészítése; c.) évi jelentések kidolgozása és saját indítványainak a közgyűlés elé terjesztése; d.) jutalmazás és segélyezés iránt javaslatétel; e.) vidéki választmányok jelentéseinek és egyesek indítványainak tárgyalása s a közgyűlés elé terjesztése; f.) tagok felvétele és kizáratása; g.) a közgyűlés határozatainak végrehajtása; h.) a folyó ügyek elintézése; i.) mindazon ügyek, melyeket az alapszabályok nem utalnak kizárólag a közgyűléshez. Az igazgató-választmány tölti be helyettesítés által az időközben megüresült tisztségeket a legközelebbi közgyűlésig, feldolgozza az adatokat, utalványozásokat eszközöl, szervezi a vidéki hálózatot s az érdeklődést az egyesület iránt fenntartja. Egyszerűsödik arra törekszik, hogy e szabályzatban lefektetett közgazdasági célokhoz képest, pénzügyi létjöveteletét előmozdítsa s azoknak e szabályzat szellemében teremtett alapon való működését elősegítse. Az egyesület szervezete, ügyeinek kezelésére s legkivált a választmányoknak az egyesülethez való viszonyára ügykezelési szabályokat állapít meg.

XI. A tisztikar.

16 §. A tisztikart alkotják: a.) az egyesület elnöke, alelnökei, titkára, jegyzői, pénztárnoka, ellenőre, jogtanácsosa, a vidéki választmányok elnökei.

1. Az alelnök vezeti a közgyűléseket és az igazgató választmány üléseit; képviseli kifelé az egyesületet, teljesíti ideiglenesen az 50 frt erejéig terjedő utalványozásokat s a fontosabb írásbeli érintkezéseket; valamint a választmány határozatából kiadott s a jegyző által ellenjegyzett utalványozásokat aláírása mellett adja ki. Véletlen pénztár-vizsgálatokat rendel el s gyakorolja mindazon jogokat és teljesíti mindazon kötelezéseket, melyeket az alap- és ügykezelési szabályok ráruháznak.

2. Az elnökök — kiknek számok közgyűlésről közgyűlésre határozandó meg — helyettesítik az elnököt. A vidéki választmányok elnökei egyszersmind az egyesület alelnökei.

3. A titkár az elnökséggel egyetértőleg vezeti az egyesület minden teendőit; ő az egyesületi iroda főnöke.

4. A jegyzők vezetik az ülések jegyzőkönyvét, számok a szükséghez képest határozatokat meg.

5. A pénztárnok az ellenőrel közgyűlésileg megállapított szabályzat szerint kezeli az egyesület vagyonát.

6. A jogtanácsos az egyesület jogügyi közege.

7. A vidéki választmányok elnökei az egyesület közgeivel leveleznek, javaslatokat és határozataikat az igazgató-választmányhoz terjesztik s az innen közölt átiratokat végrehajtják.

17 §. A titkár és a pénztárnok a közgyűlés által megállapítandó évi tisztelet-díjban részesülnek.

(Vége köv.)

Házaszámolás.

(Egy kis enyedi ismertető és egy általános érdekű indítvány.)

Előmozdítja polgártársai javát az, a ki valamely szükséges ismeret szerzését és emlékeztetben tartását megkönnyíti, ha még szükséges a helybelieknek, hogy valamely községben magukat könnyen tájékozthassák, szükséges, hogy az idegen is könnyen megtalálhassa azon helyet, hol ügye-baja van.

Nagy-Enyeden a tájékozás könnyebítése céljából Sándor Elek felelhetetlen polgármestersége alatt megtörtént a házaszámolás; Kovács Gyula polgármestersége alatt pedig felirattal jelöltettek meg a „Magyar-“, „Szentkirály-“, „Tövis-“, „Tót-“ és „Várszeg-“ utcák; némiképpen az utonnan keresztelt „Bethlen-“ és „Fürdő-“ utca.

Nem csekély jelentőségű dolog volt a házaszámolás. Azelőtt iratokban és szóval a két szomszéd neve által határozatott meg a házfekvés, nagy hosszadalmassággal és sokszor csekély érthetőséggel az előtt, ki a szomszédok lakásfokát nem ismerte. E nehéz helyzetnek véget vetett a házaszámolás, minek szükségét még József császár belátta s elrendelte, de halála után — az akkori időket jellemző alkotmányos szempontból — nemesak hogy rendeletét érvénytelennek jelezték, hanem még a házaszámolást is leszakították a falakról. Az új házaszámolás után azonban a tájékozás csak azokra nézve volt igazán könnyű, kik — és ezek valószínűleg a lakosság kisebb felét teszik ma is — ismerték a házaszámolás elveit, mit az idegenekről föltenni sem lehet.

Mert, ha egy katonának kezébe nyomták a lakás-czéduláját 536-ik házzal és elég szerencsés volt a Bethlen-utczában felfedezni az 535-ik számú házat, — a „Közérdek“ kiadóhivatalának színhelyét — futhatott onnan a sétatérre, futhatott a Magyar-utca végére s bárhová a patakon innen, az 535. sz. ház keresett szomszédját meg nem találta; míg előtérve, ellankadva és kétségbeesve a városháznál újra megjelenvén, egy kalauz városszolga őt

arra intené, hogy óvatosabb legyen
Es ne nézzen távol . . .

Mégis az emberszív,
Mint az engedetlen, rakoncátlan gyermek
Mire sem figyelve, ábránd-pillangókat
Egyre űz és kerget . . .

Oh kergettem én is! . . .
Egy égi világnak himzé képét lelkem,
Szomjuság epeztett, forró vágyak szomja
Tikkadó kebelben . . .

En is űztem lepkét,
Tarka ábrándoknak családja pillangóit,
Es csalódván, hittem, hogy még lángolóbb vágy
Írul lesz, mely gyógyít.

Boldogság kertjének,
Rózsáit epevedve, hívott mosolygása;
S ha már-már letéptem, szívem mélyen sebzé
Hiu sovárgása.

Oly égők e sebek! . . .
Megtagadni mégis azt a szép világot
Soh' sem képes a szív, — a lét alkonyán is
Vet vissza világot.

Áldott visszfényétől
Mosolygó arcot őlt a néma sir orma,
S szól: boldog az ember soha sem lehetne,
Hogyha nem csalódna! . . .

Balázs József.

TÁRCZA.

Nem mondtam . . .

Nem mondtam még egy szóval sem,
— Nem árultam el senkinek,
Hogy én téged, kedves lányka,
Mily igazán, hön szeretlek.

Nem mondtam ezt még neked sem,
Mert félek e pillanattól . . .
S boldogtalanná lesz életem
Csak egyetlen, egy szavadtól.

Titkon szeretlek — imádlak,
Régóta epedve utánna,
Oh, azt észre kellett venned,
Ugy-e kedves, mond — ne tagadd.

Akármerre járok-kelek
Mindenütt előttem képed, —
Álmomban is mind szüntelen
Téged látlak, csupán téged.

Oh, szeress kérlek, szeress hát,
Valamint csak én tégedet,
Ugy boldoggá fogod tenni
Reménytelen életemet.

S ha szerelmemben csalódnék,
— Mely irátdad oly hű, tiszta, —
. . . Tudd meg, első szerelmemnek
Sirját te ásd meg, lányka . . .

K. Gy.

Tavaszi havazáskor.

Felhők sötét leple,
Mely nem hagyta látni a kékellő boltot,
Tavaszi szellőnek hizelő szavára
Szerte-szélylyel foszlott.

Mosolygott az idő,
Életkeltő csókot szórt az ég királya,
És a föld megmozdult, amint a lángesóknak
Özöne hullt rája.

Megpezdült az élet
Dermedt ereiben a letarított fáknak,
Itt-ott mosolygása gyönyört csalt a szembe
Tárt kelyhü virágnak.

Vidám zaj váltá föl
Az alvó természet siri némaságát;
A levegő-egyet madár csicseregése
S dala hasíták át.

A kikelet megjött!
Sugárzó örömmel ezt hirdette minden,
A zimankós tél már dermesztő fagyával
Odébb állott innen!

És im a tavasznak
Öröm-mámorában forrongó keblére,
A csak lesbe bújt tél fehér köpenyegét
Lopva teríté le.

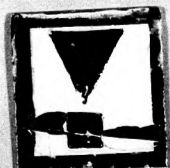
Mintha tán az embert,
A ki tündér-reményt mohó vágygyal ápol,

50 kr.

mely
rettem
jutot-
hatok.
jöttek
kivé
egsze-
ak űz-

osabb
óhe-
vere-
oly az
12 %
énye-
csak

ban.

el nem vitte a nagyhidon túl balra f. kv. első házba. Egy kitartásában megtört vitéz igaz történetét beszéltem el. Pedig a házszámok elvei a körülményekhez mérten a legegyszerűbbek voltak. Ugyanis 1012 ház lévén a városban, ugyanannyi folyó szám készített és a házakra felszegeztetett a következő elvek szerint.

Mielőtt azonban az elveket megismernők, hozzuk fel a körülmények nehézségeit. Nehéz körülmény volt, hogy a város nem állott egyetlen utcából, melynek egyik oldalán a páros, másik oldalán a páratlan számokkal kezdve a számozást, mindenki könnyen tájékozhatta volna magát pl. az 1-ső számú háztól elindulva, megtalálta volna az 1011-et anélkül, hogy az utca másik oldalára átment volna.

Egy másik nehéz körülmény volt, hogy az utcáknak némely városrészben sem hivatalos, sem népies neveik nem valának, a minék következtében a számozást utcánként újra kezdeni nem lehetett. Ilyen városrészek: az Alsószeg, számos utcaágazattal, az Alsóporond és Felsőporond. Mindamellett nagy könnyűség lett volna a tájékozás szempontjából, habár városrészenként újra kezdeni a számozást. Meglehet azonban, hogy azért nem történt így, nehogy egy városrész népies neve azé, melyen keresztül Békamálba vezet az út, megörökíthessék. Mely esetben az illemdokok előtt meg kell hajolnunk.

A számozás elve következő volt: egy pontból kiindulva és minden balkézfelőli házat a folyó számok sorrendjében megszámozni. Balkézfelől a mellékutczákba betérni. A határról visszafordulni és újra balkézfelől számozni, míg az egész városban minden ház megkapta számát, előbb a patakon innen 1-535, aztán a patakon túl 536-1004, végül a határon elszort órházak és tanyák.

Ezen bal-ely ismerete mellett sem tökéletes a tájékozódás; hogy azt megközelítse. Ariadné fonatra, gyakorlatra volna szükség, a számosoportok elhelyezése és a számozási vonal futása iránt.

(Vége köv.)

LEVELEZÉS.

Kolozsvár, 1885. márcz. 26.

E. Kovács Gyula jubileuma. — Az erdélyi ref. egyházkerületi közgyűlés tagjainak értekezlete. — Püspök-jelölés.

Az erdélyi részek fővárosának, Kolozsvárnak közönsége olyan rokonszenves tüntetéssel ünnepelte meg nagy színésze, E. Kovács Gyula színpadi szereplése 25 éves jubileumát, milyennel közönség színészt csak a legkritikább esetekben szokta megtisztelni. Egy ilyen tüntetésben egy színész bőséges kárpótlását találhatja azon küzdelmeinek, melyeken keresztül kell mennie annak, kinek élete a színpad deszkáin jár le.

A jubilearis ünnepély tulajdonképpen már napok óta van folyamatban, de tetőpontját márcz. 25-én érte el. A mekkora és a minő díszes közönség ezen nap estvéjén a kolozsvári nemzeti színházban zsúfolásig megtöltötte, csak a legkritikább esetekben szokott oda összeseregleni. A jegyek napokkal ezelőtt már csaknem mind le voltak foglaltva, az előadás estvéjén pedig jegyhez vagy éppen nem, vagy csak különös protectio mellett lehetett jutni. — Ez alkalommal Shakespeare-nak egyik nagy drámája „Julius Caesar“ került színre, melyet maga E. Kovács Gyula fordított át magyarra.

Fél hét óra körül fordult fel a függöny. Ott állottak jobbról és balról a számos küldöttségek inopans csoportja azon ajándékokkal, melyeket az ünnepeltnek átadandóknak valának. Kovács Gyulát Korbuly Bogdán, az ünnepelt volt intendansa vezette fel a színpadra. A közönség tapsviharral és kitörő éljenzéssel fogadta Kovács Gyulát, mikor azon öltözetben, melyben M. Antonius személyesítendő vala, a színpadon megjelent.

Az üdvözlések sorát Kolozsvár közönsége nevében Hegedűs István tanár nyitotta meg egy igen szép, csengő tiszta hangon elmondott beszéddel, melynek végeztével átnyújtá Kolozsvár közönségének ajándékát, egy remek művű ezüst serleget és benne kétszáz forintot aranyban. Kovács Gy. mélyen meghatva eme szavakkal válaszolt: „Mindennemű, a mivel bírok, Kolozsvár közönségének köszönhetem. Meg kellene ezt most köszönnem, de méltóképpen megköszönni nem vagyok képes. — Mégis köszönöm.”

Ezután Deák Albert ügyvéd a márcz. 15-diki nemzeti ünnepélyeket Kolozsvárt rendező állandó bizottság nevében szólott az ünnepelthez, szép beszéde kíséretében méltatva Kovács Gyulában nem csak a nagy színpadi művészt, hanem a lángelkű hazafit is. — A beszéd végeztével Deák egy díszes kiállítású köszönő iratot nyújtott át.

Most sorra léptek elő a többi küldöttségek szónokai. Kövendi M. papjelölt a debreczeni ref. főtanodai ifjuság nevében nyújtott át két óriási babérszörűt, egyiket a Kovács Gy. volt tanuló társai- és a másikat a mostani diákok részéről. — Kövendi élénk csinos szónoklatáért a közönség zajosan megjelenezte. — Péter János a kolozsvári unit. főgym. ifjusága részéről nyújtott át egy szintén igen díszes koszort. — A felsőbb kereskedelmi iskola küldöttsége babérszörűt, a kolozsvári kereskedő ifjuság szónoka rövid, talpra esett beszéd kíséretében gyönyörű

koszorút; Várad Ferencz szintársulata küldöttségének szónoka szív melegéből fakadó szónoklat kíséretében a nagy-rabecslés és őszinte ragaszkodás koszoruját; Sz. Ujvár közönsége részéről megjelent küldöttség szónoka Voit Miklós gyönyörű babérszörűt nyújtottak át az ünnepelt művészeknek.

Kovács Gyula mélyen meghatva fogadta a küldöttségek szónokai által nyújtott ajándékokat és helyezte egy színpadon levő nagy asztalra, mely végül egészen tele lett rakva az értékes ajándékok és szebbnél szebb koszorúk halmazával. — Az ünnepélyesség eme része igénybe vett egy egész órai időt, mely alatt a meghatott közönség éljenzése és tapsa gyakran megújult.

Következett a színelőadás. Mindenik szereplő, nők úgy mint férfiak, derekasan megállottak az este helyőket. Kovács Gyuláról talán felesleges is megjegyezni, hogy M. Antonius szerepében remekelt. Különösen megható volt előadásában az a jelenet, mikor a forumra kitett Julius Caesar holt teste mellett a népet Brutus és Cassius ellen lázítja. Ezt a jelenetet Kovács Gyulától látva és hallva, elfeledni aligha lehet valaha.

Előadás után, mely fél 11 óra körül ért véget, Bogdy A. főtéri éttermében nagy és kedélyes társas vacsora volt, melyen mintegy 200-an vettek részt, városiak és az idegen küldöttség tagjai. — Megkívánom jegyezni, hogy a márcz. 25-diki előadással és tüntetéssel a jubilearis ünnepély aligha véget ért.

Márcz. 26-án az erdélyi ref. egyházkerületi közgyűlés tagjai nagyszámú gyűlést összehoztak a ref. főtanoda tanácstermében és tarták meg értekezletüket, melyre egyházkerületi főgondnok b. Kemény Gábor ö. nemlétsága hivta össze par. hetet ezelőtt az egyházkerületi közgyűlés tagjait. — Az elnöki széklet összehívó főgondnok foglaltván el. rövid megnyitói beszédében jelezte hogy egyházkerületünkben két igen nagyfontosságú kérdés vár megoldásra. Egyik a főt. neh. Nagy Péter püspök elhunytá folytán üresedésbe jött püspöki szék betöltése és a másik az egyházi törvények kodifikálásának ügye. „Az első — így szól a főgondnok — személyi kérdés s ez okon itt nem tárgyalható a másira nézve kimondandó lenne, hogy a kodifikálás megtörténjék-e már a legközelebről megtartandó rendes egyházkerületi közgyűlésen, vagy tekintettel ezen kérdés rendkívül fontos voltára egy más gyűlés tárgyaláshagyassék fenn.” — Végül felhívja azon hármast bizottságot, mely a kodifikatorra vonatkozólag javaslat készítésével még 1884-ben megbízott volt, hogy az ügy mibenlétéről vonatkozólag az értekezlet tagjainak nyújtsaon tájékozást.

Ezen felhívás folytán a hármast bizottság egyik tagja dr. Szász Béla a bizottság részéről egy terjedelmes jelentést olvas fel. A jelentés nagy számban csoportosítja az okokat, melyek miatt a javaslat ezeitideg elkészíthető nem volt, mely okok elősorolása után ajánlatba hozza, miszerint értekezlet mondja ki, hogy jónak látna ezen ügyet, rendkívül fontos voltánál fogva, a közelebről tartandó közgyűlés tárgyai sorából kivenni s egy más gyűlés tanácskozása tárgyaláshagy fenn, melynek hosszú tárgysorozata nem lévén s a kedélyeket a püspökjavaslat kérdése sem tartván izgalomba, a kodifikálás nagyfontosságú ügye behatóan és kellő nyugodtsággal lenne megvitatható és elintézhető.

Barabás F. ezzel szembe ajánlja, hogy ha lehetséges intézessék el ezen kérdés már a közelebről megtartandó közgyűlésen. Erre megered a sok szóbeszéd. Az elhalasztás indítványát mindenki magáé teszi, de azért a szónokok hosszú sora igyekszik hosszú szóbeszéd-ekkel kapacitálni az értekezlet tagjait az elhalasztás szükségessége felől; eme hosszú kapacitációra senkinek sem volt szüksége, mert az értekezlet minden egyes tagja meg volt győződve hogy sokkal helyesebb ezen az egyházkerület életébe vágó nagyfontosságú ügy megoldására időt engedni, mint azt elcsúsztatni. Végül másfél órai disputa után b. Bánffy Dezső ajánlata értelmében értekezlet abban állapodik meg, hogy közgyűlésnek ajánlani fogja, miszerint a kodifikálás ügye halasztassék egy később. — ha lehetséges lesz — még ez év folytán megtartandó közgyűlésre, a hármast bizottság pedig utasítassék, hogy a javaslatot minél előbb készítse el és a közgyűlést megelőzőleg legalább két hónappal, tanulmányozás végett, az egyházkerületi közgyűlés mindenik tagjának küldje meg. Ezzel az értekezlet véget ért s b. Kemény Gábor elnöklő főgondnok az elnöki székéből távozott.

Az elnöklő főgondnok távoztával b. Bánffy Dezső felhívja az értekezlet tagjait, hogy azok, kik a püspöki széknek kinek személye által leendő betöltése kérdésében az ő álláspontját már ismerik és helyeslik, bizalmas értekezést végeztélután 4 óra körül jelenjenek meg a b. Bánffy Dániel házában.

Ezen értekezleten meg is jelentek számosan s a bizalmas értekezés eredménye az lett, hogy leendő püspökül nt. Szász Domokos egyházkerületi főjegyző és püspök-helyettes jelöltetett.

Azok, kik a püspöki székbe dr. Kovács Ödön nagyenyedi theol. tanárt óhajtanák ültetni, a pártértekezlet megtartását jónak látták olyan időre halasztani el, mikor a párt tagjai abban nagyobb számmal vehetnek részt, mi-

után ezen párt tagjai közül aránylag kevesen jöttek fel a 26-án megtartott értekezletre s főleg mivel az ezen párt-hoz tartozó főurak közül többeket a magyar főrendiház reformja felett éppen ekkor folyt viták és szavazás Kolozsvártól távol tartották.

Magyar-Igen, 1885. márcz. 23.

— Községi jegyző-választás. —

Az 1883-ik év december 28-án Baranyai István községi jegyző lemondása folytán megürlt jegyzői állomás községünkben csak ez év márcz. 16-án töltött be. Hogy miért késétt oly soká, annak oka az, miszerint községünk nagyobb birtokosai és polgárai kérelmeztek a kisközönségé lehetést, — de biz ez sikertelen marada. — Maradtunk nagyközség s huzzuk az igát tovább, a mig bírjuk. — A jegyzői állomásra pályázott nyolcz egyén, névszerint: Oriás Sándor vingárdi s. jegyző, Bereczky József m.-igeni helyettes segéd-jegyző, Baranyai István borbándi, Bakesy Endre zalathnai, Nesztor Czírják bocsárdi, Zsurka Amphiloche fenesi jegyzők. — Csevai Árpád Abrudbányáról és Molnár Albert Szent-Ágostháról.

A választás előtt hetekkel pártok alakultak, mindenik párt a maga jelöljéért hatalmason küzdött. A választás napja reggelig három jelöltnek volt hatalmas pártja, t. i. Bakesynak Bereczkynek és Zsurkának, de a választás napja reggelén Zsurka visszalépné, a más kettő harczolt. — A szavazás reggel 9 óráig délután 4 óráig példás rendben folyt. Négy óra körül szolgabíró Köblös Miklós kihirdet az eredményt, miszerint beadott 192 szavazat, ebből Bereczkyre esett 115 Bakesyra 73, Oriás Sándorra 3 és Baranyaira 1. E szerint Bereczky József lett Magyar Igen nagyközség jegyzője.

Elvárjuk hogy teljes-án átérve hivatását mint tisztviselő s mint jó polgár egyiránt teljesítse községe irányában n-hoz feladatait.

r. l.

M. Igen, 1885. márcz. 26.

A magyar közművelődési egyesület letelestésének magasztos eszméje azt hiszem mind-én igaz hazafi kebelét a legőszintűbb örömmel tölti el. Nem hiszem, hogy akadna a haza szent ügyét szívén hordozó honpolgár között egy is ki ne örömmel üdvözölné ezen hazafias intézményt, mely oly szép ezelt tűzött ki maga elé, s mely anyai hiánypótlásra s társadalmi baj orvoslására van hivatva.

Az hiszem, hogy mi is itt a Hegyalján, hol anyai szép és jóért buzgó s a haza szent ügyéért lángoló derék hazafi van — nem huzzuk ki magunkat a fenn irt intézményből, hanem igyekszünk tehetségünk szerint szellemi és anyagi támogatásban részesíteni s hatáskörünkben minél inkább terjeszteni is azt. Iggyekszünk továbbá a nem magyar ajku honfitársainkat meggyőzni arról, hogy az említett egyesület ezéja korántsem az, hogy a nem magyar ajku honpolgárokat elnyomja, hanem hogy hazánkat szellemi és anyagi felvirágzásra segítse.

Vértezzon fel mindnyájunkat a hazafiság szent meggyőződése s lebegjen mindig szemünk előtt magyar hazánk felvirágzásának szent ezéja s törekvéseinket siker koronázandja.)*

Lukácsffy Victor.

M.-Csesztve, 1885. márcz. 17.

— Körjegyzői választás. —

Kopi István elhalálása folytán megüresedett marosújvári jegyzőségre folyó évi február hó 16-án közfelkiáltással magyarorszeztve körjegyző, az ekként megürlt csesztve körjegyzői állomásra folyó hó 16-án nagyenyedi járási szolgabíró irnok Kovács Lajos szavazattöbbséggel, majdnem egyhangulag választott meg.

A magyarorszeztve körjegyző-választás lefolyását a következőkben jelezük. Ezen állomásra pályáztak Jovián Miklós, ki a választás előtt 4 nappal visszavonta pályázati kérését, Kovács Lajos, Márton Sámuel, Ferencz Gy. és Tüzes Salamon. Különösen Márton Sámuel idejekorán nagy tevékenységet fejtett ki, hogy a bizalom benne összpontosuljon, annyira, hogy a szavazás előtti órában még nem volt bizonyos a választás eredménye és a többség nem volt meghatározható.

A választók bizalma azonban a választás percében és a szavazás alkalmával derék és köztiszteltetben álló jelölt, Kovács Lajosban összpontosult. Megjegyzendő, hogy a román képviselők túlyomó általános többségben voltak. Így történt, hogy 27 szavazó közül 26 Kovács Lajosra és 1 Márton Sámuelre szavazott. Es ez helyesen is történt így, mert ezen állomás egy tapasztalt egyéniséget igényelt, és mi csesztveiek teljesen ki vagyunk elégtive, ugyszintén a más két közönség is a választás eredményével és köszönetet, valamint elismerést szavazunk a higgadt, megfontolt választás eredményére nagy tevékenységet gyakorolt csongvai két román lelkesnek és a képviselők összes magyar tagjainak, különösen pedig derék szbiránk tapintatos eljárásának, ki nem mint választási elnök, hanem mint helybeli birtokos és virilista vett részt a választásban.

Tevékeny részt vettek még Lukács János csesztvei állami tanító, Belle László gazdatiszt és Bácz Elek csong-

*) Egy perczig sem kétségkedünk, hogy az erdélyi Hegyaljának hazafias érületi polgárai ezen alakulóban lévő egyesület ügyét magáévé fogja tenni s hihetőleg támogatandja. Szerk.

vai birtokos. Megem Chirilla István tapint szellemen felülemelk Eljének a mag eljen megráslasztott

— Vilmos —
Tegnap — mártalan az egész Ném szárlának 88-dik év táam magam is — ha ünnepeket megtekinté ünnepeit lefolyásáro megelőző napon, sz jelezte az előkészüle ben is népes térség és külföldi magas és s hogyan maradhat kalommal? A nagy a „nézés”. Várva-hessen.

Vasárnap reg zott, maga a lakóssa istentisztelet nyitot uralkodóház a ven „Domban” hallgatt Dom közönséges va gyakran nem is le esiség mennyi emb negyede férhetett l

Az alkalmi ün venci szónoka tartó tagból állott. Temp az egyetem és a e általan az egész „ schlusstól egészen látott egyebet csak ügyes rendőreinek az udvari diszfogatók parókás lakajo palotához, hol a kö Legünnepélyesebb anhalti hercegek

Az egyetemi lovas szobra virágó fűvészkert virágait a monumentum de Midön megjelent — hol rendszeren de mindig meg lehet levő közönséget, ör utczán, mely gyakr szor látni akarták

Kövés idővel jött Bismark. A hogy csak nagy ne felhajtani. A né e két nagy ember telti, hogy egyike másikat is kitünté érkezése után, má nem Vilmos-Bism sel várja márcz. 70-ik s állambiva ünnepli. Magyar- kalommal üdvözöl vetség közbenjárás ur szives engedél

A mi az ün Berlin tündérelig bengáli vörösénn hez hasonló bibo magán paloták gáz grammok, vagy a nyel voltak világi színház, az egyete ban különösen kit alaku különböző

Az óriási n nem hőmpolyóg i datlan örömrivaj, ki nem igen láto A mit az e az természetesen hogy azt „szem gasság és a mély találkoznak egym szemtől-szembem gasból tisztán tekinteni.

Ezen ünne saját kebelökben

*) Erősen vá

1886

vai birtokos. Megemlítendőnek vélem még j. segédszabó Chirilla István tapintatos elnöklését a választásnál és párt-szellemmel felülemelkedett eljárását.

Eljenek a magyarsesztveii jegyzői körzet választói, éljen megválasztott derék körjegyzőnk!

Marosmelléki.

Berlini levél.

1885. március 23.

Vilmos császár születési ünnepe.

Tegnap — március 22-én — ünnepelte Berlin s általában az egész Németbirodalom „győzelem-gazdag” császárjának 88-dik évi születési évfordulóját. Szerencsés voltam magam is — ha csak „madártávlatból” bár — e fényes ünnepet megtekinteni s ha a szerkesztő ur megengedi, az ünnepély lefolyásáról hadd mondok el egyet-mást. Már megelőző napon, szombaton, bizonyos ünnepélyes színezet jelezte az előkészületeket. Az „Unter den Linden” különben is népes térsége még inkább megnépesedett. A távoli és külföldi magas és legmagasabb személyek érkeztek meg s hogyan maradhatna a kíváncsi publikum távol ilyen alkalommal? A nagyvárosi népnek „kenyere” ugyszólván a „nézés”. Várva-várja az alkalmat, hogy valamit — nézhessen.

Vasárnap reggel a város egy „zászló-erdővé” változott, maga a lakosság pedig egy mozgó tömeggé. Nyilvános istentisztelet nyitotta meg az ünnepély sorrendjét. Az uralkodóház a vendég hercegek kíséretében az udvari „Domban” hallgatta végig az istentiszteletet. Az udvari Dom közönséges vasárnapokon is annyira telve van, hogy gyakran nem is lehet beférni, képzeltetni most a kíváncsiság mennyi embert hozott ide, kiknek azonban alig negyede férhetett be a templomba.

Az alkalmi ünnepi beszédet dr. Kögel, a császár kedvence szónoka tartotta. Az ünnepi chorus több mint 150 tagból állott. Templomozás után tenger népség hullámzott az egyetem és a császári palota előtt s nemcsak, hanem általában az egész „Unter den Lindenen” a régi királyi schlusstól egészen a Brandenbergi kapuig. Az ember nem látott egyebet csak az eget és egy embertengert. Berlin ügyes rendőreinek sikerült valahogy sorfalat csinálni, hol az udvari díszfogatok elvonulhassanak. Négyes, hatos fogatok parókás lakajoktól kísérve vonultak lassan a császári palotához, hol a közönség óriási „hoch”-jaival fogadtattak. Legünnepélyesebb volt a koronaörökös, a württembergi és anhalti hercegek fogadtatása.

Az egyetemi épülettel szemben levő Nagy Fridrich lovas szobra virágözönnel borítva a Marlottenburgi királyi fűvészkert virágaival; talpzata teljesen kinyílt virágokkal, a monumentum dereka eser és babérszörnyekkel borítva. Midőn megjelent a császár az u. n. „historiai ablakban” — hol rendszeren dolgozni szokott, s hol naponként egyszer mindig meg lehet látni, — mosollyal köszöntve az alatt levő közönséget, óriási örömrívaj hangzott végig a tulnópes utcán, mely gyakran ismétlődött, mindannyiszor valahányszor látni akarták a császárt.

Kévszidővel az udvari méltóságok elvonulása után jött Bismark. A közönség annyira körülvette fogatját, hogy csak nagy nehezen tudott a császári palota tornáczára felhajtani. A német nemzet annyira megszokta e század e két nagy emberét: Vilmost és Bismarkot együtt tisztelni, hogy egyiket sem igen ünnepli anélkül, hogy a másikat is kitüntetéssel el ne halmozza. Bismark megérkezése után, már az ünnep nemcsak Vilmos-ünnep, hanem Vilmos-Bismark-ünnep lett. Berlin nagy érdeklődéssel várja március 31-két is, mikor Bismark születésének 70-ik s államhivatalnokai működésének 50-ik évfordulóját ünnepli. Magyar-egyesületünk is elhatározta, hogy ez alkalommal üdvözlő iratot fog a herceghez — a nagy követség közbenjárásával, küldeni. Erről különben a szerkesztő ur szives engedelmével, annak idejében.*

A mi az ünnepély további folyamatát illeti, östve Berlin tündérelig ki lett világítva; a tanáczház magas tornya bengáli vörösfénnyel, a városfeletti levegőt az estszürkület-hez hasonló bíbor fényvel festve be, a többi nyilvános és magán paloták gáz vagy villanyfényel világítva, szép monogramok, vagy arabeszk díszítések alakjában. Pazar fényvel voltak világítva a miniszteriumi paloták, az operaszínház, az egyetem, Bismark palotája, a Leipziger strasseban különösen kitűnt a birodalmi főpostaigazgató diadalkapu alakú különböző színekben játszó világítása stb.

Az óriási népség, mely nem is annyira megy, hanem hőmpolyóg ide-oda, a város tündérelig világítás, a szakadatlan örömrívaj, nem csekély hatást gyakorolnak olyanra, ki nem igen látott többet ily nagyobb szerű ünnepet.

A mit az ember ilyen ünnepély alkalmával láthat, az természetesen csak a látszó része annak. A többi olyan, hogy azt „szem nem láthatja, fül nem hallhatja.” A magasság és a mélység — a trón és a nép — gyakran összehatalmoznak egymással, de egyik nem képes azért egymást szemtől-szemben nézni meg. Egyik nem képes a magasból tisztán alá, a más mélységből tisztán feltekinteni.

Ezen ünnep alkalmával az egyes testületek is siettek saját kebelökben is hazafias érzelmeiknek kifejezést adni.

*) Erősen várjuk, kérjük.

Ezek közül csak azt említem meg, a hol magam is jelen lehettem. A helybeli Fridrich-Wilhelm egyetem tanári kara s egyetemi polgársága az egyetemi aulában vasárnap 12 órakor igen fényes ünnepélyt tartott. Alkalmi beszédet prof. Curtius tartott, melynek az alkalmi hangulat mellett bizonyos tudományos színezete is volt, terjedelmesebben értekezvén a görög nyilvános ünnepélyekről s különösen az athenai nemzeti ünnepekről.

Annai mindenesetre a teméntelen sok „mesterséges fény” világánál is látható, hogy a német nemzet ősz császárját nemcsak mint felséges urát tiszteli, hanem másfelől szereti is, mint jó királyt, mint jó atyát s annál inkább ragaszkodik hozzá most, midőn az élet alkonya közelget, midőn a mint maga mondá: „két nyolczas fekszik vállain.”

Csekme Ferencz.

Közlemények a budapesti országos kiállításáról.

Az országos kiállítás területén szakadatlan munkálkodás folyik. Az építkezések már befejeztek; az állványburkok egymásután tűnedeznek és leplezetlen szépségben áll immár készen a kiállítási telep száznál több épülete. A kiállítás főbejáratát két óriási zászlótorony jelzi, mindegyikük 45 méternyi magasságu: valóságos toronyfák, amiket a görögényi havasok fényeseiből szállítottak nagy fáradozással ide fel a fővárosba. E bejáraton jut a látogató ama nagy tere, mely a kiállítás főépülete, a díszes és impozáns méretű iparsarnok előtt terül el; e térnek közepén karsu vasoszlopokon nyugvó sátor emelkedik a zenekar számára, mellette pedig széles márványmedencéből egy szökőkút küldi fölfelé hatalmas vizugarát. A teret köröskörül szebbnél-szebb épületek szegélyezik: két vendéglő széles terrasse-okkal, a keleti kávéház gyönyörű két mezzetornyával, a főváros pavillonja eredeti barokkizlésű tetőzetével, a szállodások renaissance-palotája, az igazgatóság esinos kupolájú csarnoka. De koronája az egész térnek és egyuttal a kiállítás összes telepének a hatalmas iparsarnok, diadalívhez hasonló kapuzatával, impozáns idomáival és toronynyi magasságu fényes kupolájával. E tér körül csoportosul a kiállítás többi épülete, mindössze száznál több épület, a legkülönbözőbb stílusok változatos képét nyújtván.

A kiállítandó tárgyak már e hó elejé óta szaporán érkeznek be. Magában az iparsarnokban serényen folyik a berendezési munkálkodás; az állványokon kívül itt már befejezéséhez közel állnak az óriási orgona, a díszes szökőkút, a szobafülkék, amikben a magyar butoripar fogja a maga remekait közszemlére kiteni.

A királyi pavillon, a magyar ipar e megkapó szépségű remekműve, szintén be lesz nemokára fejezve. Ez az egész épület tetejétől a talpzatáig, a berendezést, festést stb. beleértve, maga is kiállítási tárgy. A leghíresebb magyar iparcegek ingyen készítik, mintegy fényes jelül a honi iparosvilág hódolatának királyra iránt.

A műcsarnok gyönyörű majolika díszítésével már teljesen készen áll. Méltó kerete ez a viruló magyar képzőművészetnek. Bejelentő már annyi akadt, hogy bájosan lesz lehető valamennyi beérkező műtárgyat benne elhelyezni.

A keleti pavillon ügye utóbb örvedetes lendületet vett. Gróf Zichy Jenő legutóbbi belgrádi utjának az a fényes eredménye lett, hogy a szerb kormány és a szerb király azonnal intézkedtek, hogy Szerbia kiállításunkon a maga ipari és mezőgazdasági viszonyainak teljes és kimerítő képe legyen képviselve. Ugyanez jelenthető Bulgáriából is sándor fejedelem maga is igen élelken érdeklődik a kiállítás ügyei iránt, és mint báró Biegeleben szófiai követünk írja, személyesen rendelte el, hogy hadserege minden fegyvernemének teljes felszerelési a keleti pavillon bolgár osztályában kiállíttassanak; ezenkívül a bolgár kormány meghagyta a járási főnököknek, hogy hivatalból gyűjtsek össze a népjelmezeket, házi iparckikket stb. a kiállítás számára.

A kiállítás egyéb részeiben is élénk tevékenység uralkodik és nincs kétség benne, hogy országos kiállításunk a legteljesebb sikert fogja minden tekintetben aratni.

Az országos kiállítási bizottság felkérte hazánk kiváló tudósait és szakférfait, hogy a kiállítás ideje alatt a kiállítás egyes csoportjait véve alapul, népszerű felolvasásokat tartsanak. E felolvasások a hangversenyteremben belépti díj nélkül fognak megtartani. Vámbéri Armin hírneves tudósnak már készen is nyilatkozott a kelet életéről és iparáról szóló ilynemű felolvasás tartására.

A kiállítás területén levő vendéglőkben játszó zenekarokra nézve oly intézkedés történt, hogy a zenekarok egész napon át díjtalanul fognak játszani; tányérozni csak esti hat órától fogva szabad. Ez intézkedés czélja az, hogy a látogató közönséget a zenekarok pénzszedéssel legalább azon időben ne terheljék, míg a kiállítás épületei nyitvák.

A hangversenyteremben egy orgona fog felállítani, melynek készítője Angster József pécsi orgonakészítő; e egyszerű hangszer az obrováci rom. kath. templom számára készült, de megrendelője dr. Haynald Lajos bibornokérsek megengedte, hogy a kiállítás tartama alatt a koncertteremben felállíttassék és rajta játszassanak.

A Franciaországól Budapestre a kiállításra érkező állatok tekintetében a francia kormány a legelőkezyebb módon megengedte, hogy a francia szárvasmarhák Franciaországban két napig tartó observációval és orvosi vizsgálat mellett visszazállíttassanak és egy-szerszind ilyen szállítványokra vámentességet adott.

A kiállítás nemzetközi szakosztálya e hóban két ülést tartott és pedig március 5-én dr. Herich Károly és 15-én Zichy Jenő gróf elnöklése alatt. Mindkét ülésnek érdekes tárgyai voltak. A március 5-iki ülésben a gépek megvizsgálására dr. Herich által készített szabályzat tárgyalatott és csekély módosítással el is fogadtatott. Hasonlókép elfogadtatott egy a jegyző által fogalmazott körlevél szövege is, mely kinyomatva már valamennyi külföldi kiállítónak megküldetett s a mely a katalógusra, biztosításra és egyebekre vonatkozó tudnivalókat tartalmazza.

Gr. Zichy Jenő indítványára a Clayton et Suttleworth cég fel fog szállítani szalmakötőfonó gépek kiállítására. Mindkét ülésnek ezenkívül egy fontos kérdése volt a nemzetközi osztály kiállításáról készítendő katalógus, melyet Nagy Dezső, Miklós Ödön és a bizottság jegyzője dr. Toldy László fognak szerkeszteni. A nemzetközi osztály kiállítására több igen érdekes tárgy hely szűke miatt — dacára a két csarnok nagy voltának, — nem volt bevehető.

A fővárosi lakásirodában márcz. 14-ig 335 lakást jelentettek be.

CSARNOK.

Vilmos császár otthon.

Vilmos császár otthonáról és családi életéből közlünk néhány érdekes vonást, melyek bármily jelentéktelennek látszanak is, mégis érdekes világításban tüntetik föl Európa leghatalmasabb uralkodójának magánéletét. Vilmos császár nem szivaroz, még csak buriótát se szí; az olvasáshoz teknősbékaesont foglalatu szemüveget visel, habár nem akarja beismerni, hogy szeméi gyengék. A császár alvása olyan, mint egy egészséges fiatal emberé; napközben sohasem pihen, de azért megesis rajta egyszer-kétszer napjában, hogy akarata ellenére erőt vesz rajta az álom; különösen miután sok embert fogadott, tíz perczig szunyadozni szokott. Az elfogadó teremben állva fogad, de előbb leveti régi egyenruháját, mely reggeli ruhájól szolgál neki, és feszesebb ruhába öltözködik. Ha oly katonai jelentést hoznak neki, mely valamely az ő nevét viselő ezredre vonatkozik, úgy Vilmos császár mindig az illető ezred egyenruháját ölti föl. Ily rapportok alkalmával a legszigorubbantartja az etiquette szabályait; így megtörténik néha, hogy a császár egy délelőtt háromszor-négyszer vált egyenruhát. A katonai és polgári hatóságok jelentései rendszeren délelőtti tíz óráig tartanak. A császár azután reggeliz; a reggelinél mindig egyedül van, hogy ne legyen kénytelen beszélni. A reggeli mindig egyforma és nagyon egyszerű: két lágy tojás és coteletto. Az orvosok még nem bírhatták rá az agg uralkodót, hogy a délelőtti munka után kissé pihenjen, valamint nem szoktathatták le bizonyos, nehezen emésztő ételekről sem, mint pld. tengeri rákról, melyeket nagyon kedvel. Három orvosa van: dr. Lauer, törzskari főorvos, a legmagasabb orvosi rang a német hadseregben, dr. Leithold, a legkiválóbb német orvosok egyike, és dr. Thiemann; ez utóbbi a császár oldalán volt a Nobiling merénylete alkalmával. Ő volt az első, ki az uralkodót gyógykezelésbe vette, ki őt annyira megszerette, hogy azóta mindig környezetében kell lennie. A császár reggeli után az ablakhoz megy, a hol az idegenek és vidékiek nézni szokták, és azután lemegy a parkba sétálni: rövid kabátban, porosz katonasípkával, télen hosszú szürke köpenyben. Néha kikocsiz, s akármilyen rossz az időjárás, mindig nyitott hintóban, kíséret nélkül, sokszor még hadsége nélkül is. A bakon a kocsis mellett a császár vadásza ül, ugyanaz, a ki Nobiling merénylete alkalmával beugrott a kocsiába, az eszméletét vesztett császárt kiemelte és karjaiban a palotába vitte. Az állatkertnél a felség rendszeren kiszáll a kocsiból és gyalogsétát tesz a hatalmas fák alatt; itt gyakran találkozik Moltke tábornokkal és dődunokáival, kik itt úgy érzik magukat, mintha polgári szülők gyermekei volnának. A császár öt óra tájban visszatér a palotába, a hol a császárné intézkedéseiről értesül az estére vonatkozólag. A két aggnak egymáshoz való viszonya, habár egy ideig megzavarta a politika, a lehető legbensőbb és legkedélyesebb. Kivéve a nagy udvari ebédeknél, a császári pár mindig tegezi egymást és úgy kedélyeskedik és nyájaszkodik egymással, mintha polgári házaspár volnának. A császár, kinek mindig lovagias volt a fellépése, még ma is rendkívül udvarias. Nyolczvannolcz éve dacára kiválóan előkezyen és figyelmes a császárné iránt; szeret minden este egy órát az operában tölteni, mely a palota tözsomszédságában van, de azért sohasem rendelkezik az estére nézve, mielőtt a császárné nézetét ki nem kérte volna. A császárnénál minden este családi thea van, melyen a császár is rendszeren jelen van. Délután hat órakor, az ebédnél határozzák el, hogy mivel töltsék az estét. A családi ebédek a lehető legegyszerűbbek; sohasem kerül háromnál több fogás az asztalra és az egész ebéd nem tart tovább egy fél óránál. A császári pár még a szolgák jelenlétében is tegezi egymást, sőt néha szer-tartászerű fogadások alkalmával is megesis, hogy a feleség pár elszólja magát. (E—s.)

VEGYES HIREK.

— Br. Kemény Gábor közmunka- és közlekedési miniszter 6 nmlga f. hó 28-án reggel városunkba érkezett, az esti gyorsvonattal ismét Kolozsvárra utazott.

— Zeyk Nina, e sokáig szenvedett kedves hölgy temetési szertartásai f. hó 23-án tartattak meg. A halottasház, a folyosó teljesen gyszász volt bevonva, a ravatalt Czech kolozsvári temetkezési intézete állította fel, melyet számos, szebbnél-szebb koszoru borított. Délelőtt 11 óra előtt összegyűltek a gyásztszetelet megadó testületek s s nagyszámu közönség. 11 órakor a ravatalhoz vonult, hol nt. Garda József tartott rövid beszédet és imát, a dalkör pedig megható gyászdalt zengett. Azután gyászkoecsiira helyezték a koporsót s a közönség a Tóvis-utca végéig kísérté, hol egy más szekerre tétetett s a rokonok kíséretében Diódra vitetett. Itt történt meg a temetés a családi sírboltba, mely alkalommal Gruzda Domokos tövisi ev. ref. jelkés tartotta az alkalmi beszédet. — Fogadja a köz-jiszeletben álló család moly részvétőnkét!

— A nagyenyedi önkéntes tűzoltó-egylet évi rendes közgyűlését folyó évi ápril. hó 6-án (husvét másodnapján) délelőtt 11 órakor a régi városnaka nagyteremben fogja megtartani. A parancsnokság.

— **Hymen.** Henter Iona kisasszony, Henter Gábor gyulafehérvári kir. ügyész kedves leányának esküvője folyó hó 23-án volt dr. Elekes Viktor gyulafehérvári ev. ref. lelkészszel. A násznagyit tisztet Novák Ferenc polgármester teljesítette, a nászasszony pedig kedves neje volt. Boldog és megelégedett életet az ifjú párnak!

— **A Bethlen fótanoda theologiai dalkara** folyó évi április 11-én Felvinczen, a vendéglő termeiben, egyharmad részben a felvinczi „Liget” javára, kétharmad részben nyári körutja alapjára táncszal egybekötött hangversenyt rendez a következő műsossal: 1. Huber K. „Szabadságdal”, éneklő a theol. dalkar. 2. Szavalt Kovács G. által. 3. Női-duett, éneklők Sükösd Ida és Dézsi Anna. 4. „A csokról”, elmefuttatás, írta Varga József, felolvassa Kiss Sándor. 5. Zimai L. „Deres a fű”, éneklő a theol. dalkar. 6. Magyar népdalok, fuvolán és hegedűn előadják Nagy Árpád és Szalma Lajos. 7. Palotási „A esolnakos” vegyeskar, éneklők öz. Kovács Kelemenné, Magyar Dóra, Szabó Mari, Magyar Lenke, Schissel Mari és Kiss Albert, Csiki József, Zajzon János, Csizsér Dániel, Bartha József, Kiss Sándor. 8. Szavalt Szalma Lajos által. 9. Férfi-duett, éneklők Kovács Árpád és Kovács Albert. 10. Huber K. „Édes lánykám”, éneklő a theologiai dalkar. — A műsort tánc követi. A „lábalávalót” az n.-enyedi első zenekar fogja huzni. — Reméljük, hogy a theol. dalkar ezen buzgóságát nemcsak Felvincz és vidéke, hanem városunk mivel közönsége is támogatni fogja minél számosabb megjelenésével. — s hisszük, hogy a dalkar ott is, mint városunkban többször, élvezetes estét fog szerezni a műpartoló közönségnek.

— **Sorozás.** Megyénk alvinczi sorozó járásában f. hó 26 és 27-ik napjain folyt le az idei fősorozás. A 3 korosztályban felhívott 557 hadkötelestől csak 61 főnyi jövezetjelték lett teljesen fedezve, a 6 főnyi póttartaléki jutalékban csak 1 soroztatott, s így 5 tel hátrálékban maradván a honvédség senkit sem kapott. Felülvizsgálatra 34 egyén lett küldve.

— **Épülőben levő honvédlaktanyánk** egyik szobájában folyó hó 23-ra virradólag a felhalmozott építési faanyagokban, állítólag a munkások vigyázatlansága következtében, tűz tört ki; — a nagyobb veszélyt a késő éji órákban is ébren vigyázó éjeli őrs több, a fenyegető veszélyt gyorsan észre vévő s azonnal a helyszínére sietett polgártársunknak az oltás körül tanusított ügyessége hátrította el.

— **Kertészeti.** Geisler Ágoston mű- és kereskedő-kertész, szaktanító a m. kir. állami iskolánál Maros-Ujvárt, ajánlja gazdagon beruházott kertészetét, melyből a legújtabb árak mellett minden fajta rózsa, dísz és eserde-fák, szönyegnövények, mindennemű és fajta legjobb minőségű gyümölcsfaotványok, ribiszke és köszmetebokrok beszerezhetők. Bővebb tájékozást az által kibocsátott árjegyzék nyújt. Ezen kertészet, mely vidékünk egyik díszet a kertészet iránt érdeklődő közönség figyelmébe és pártfogásába méltán ajánlhatjuk.

IRODALOM.

— **A XIX. század uralkodó eszméinek befolyása az államra.** Irta br. Eötvös József. Harmadik kiadás. Három testes kötet vagy 16 füzet. Midőn ezen nagyírú mű először megjelent, az egész művelt világ figyelmé felé fordult; szerzőjét a legnagyobb írók, a Buckle, Mill, Montesquieu, Tocqueville k sorába helyezték, sőt Laboulaye „l'état et ses limites” cz. művében azt mondja, hogy az emberiség problémái magasabb pontból vannak tárgyalva, mint Stuart Mill dolgozatában. A „XIX. század eszméinek” javításán a boldogult szerző 1870-től, midőn új kiadásnak sajtó alá rendezésére kértém fel, mindaddig dolgozott, míg a halál körülméből kiragadta; ez volt utolsó nagyobb irodalmi foglalkozása; ezen mű tekinthető legbecesebb irodalmi hagyományának. Több mint 10 éve, hogy a második kiadás is teljesen elfogyott — ezen új kiadás és szerfelett jutányos előfizetési ára által azt kívánám elérni, mit ő maga „végrendelet” költé-ményében óhajtott:

Ha majd átfutottam	Márvány szobor helyébe,
Göröngyös utamat	Ha fenmarad nevem,
S hova faramat érek,	Eszméim győzedelme
A sir nyugalmat ad:	Legyen emlékjellem.

Előfizetési ára 5 frt, mely összeg két 4 frtos részletben is beküldhető; a második 4 frtos részlet a harmadik kötet megjelenése alkalmával esedékes. Gyűjtőknek 10 előfizetett példányra egy tisztelet-példánnyal szolgál Ráth Mór kiadó. — Előfizetéseket elfogad Wokál János könyvárus Nagy-Enyeden.

— **Megjelent „Vörösmarty összes művei”** nek 23—26 füzete Mészáros Vilmos kiadásában. Gyulai Pál jeles jegyzetével. Tartalom: Csongor és Tünde, Kincskereső, Várnász, A fátol titkai. Minden héten egy füzet jelenik meg; egy füzet ára: 35 kr. Összesen 8 kötet fog megjelenni, minden kötet 8 füzetből áll.

— **„Főrendiházunk reformjához”** ezim alatt gr. Kreith Béla érdekes füzetet adott ki, melyben az összes felelősök és szenatusok, a magyar főrendiház multja, a reform feletti vélemények, a lefolyt képviselőházi vita stb. érdekesen vannak felsorolva.

Ujjonnan megjelent könyvek, melyek Wokál János könyvárusnál N.-Enyeden kaphatók.

A budapesti országos kiállítás és a városliget helyrajza. 40 kr.

A házassági elválás joga Magyarországon és Erdélyben gyakorlati használatra az elválásból eredő személyes és vagyoni kérdésekben és az egyházi és világi bírósá-

ságok elé tartozó váloperekben különös tekintettel a magyar kir. curia gyakorlatára. Irta Steblo Kornél. 2 frt 40 kr.

A magyarországi rendeletek tára. Tárgymutatója 1867—1883. Szerkesztette Pettykó László. 4 frt.

Bel- és külföldi postatarifák, szerkeszti és kiadja Böszörményi Kálmán. 1 frt 50 kr.

Pályavezető fiatal leányok számára. Irta Jósika Julia. Átdolgozta Beniczky Irma második bővített kiadás 2 frt.

Leányaink és fiaink, egynehány jelenet és tanulmány a családi életből. Irta Legouvé Ernő, fordította Teleki József 2 frt.

Nem ismerem a mult történetét, regény, írta Beniczky B. Lenke. 1 frt 20 kr.

Forster Dóra, angol regény. Irta Besant Walter, huszonnégy képpel. 2 frt.

Délszaki ég alatt. A magas pirénekből s tengereik mellől. A mivel magyar közönségnek s főleg az ifjuságnak. Irta Vajda Viktor öt fametszvényvel. 2 frt.

Lord Byron Don Juan, fordította Ábrányi Emil. I.—VI. ének, 2 frt.

KÖZGAZDASÁG.

Egy hasznos dolog.

Ha végig tekintünk falusi köznépünk telkein, mely szomorúsággal győződünk meg a nemesített gyümölcsfák hiányáról, melyek hivatva volnának az egészséges és élvezetes élelmen kívül még pénzbeli haszonnyújtásra is.

Minden közpályára hivatott és a nép érdekét előmozdítani óhajtó egyének mindig teljes meggyőződéssel hirdették a gyümölcstermeselés hasznos voltát. De mindezen jóindulatu hirdetés mellett sokkal több eredmény lenne elérhető, ha a fátlán vidékek egyes, a közlekedő vonalok által is érintett pontjain gyümölcsfa-iskolák állíttatnának fel azok által, kik a néppel közelebbi érintkezésben vannak. A jó példát követnek mások is s a hazának hasznos szolgálatot tenni öntudat jutalmazásán kívül még némi anyagi haszonban is részesülhetnek. Ha pedig ezt épen ne tehetnék, legalább a meglevők támogatása által mozdíthatnák elő a közjó ezen nagyfontosságú érdekét.

Vagy talán azt az ellenvetést teszik, hogy a gyümölcsfacemeték különböző képes árjegyzékekben hirdett példányai igen sokba kerülnek, s így a sok oldalról igéybe vett kiadások miatt hozzáférhetlen. A nagy távolságból hozatva pedig sem a biztonság, sem a felelősség el nem érhető. Igaz. De hát a mi itt van a közelben, a mi nálunk, földünk égálji viszonyaink között termeltetett; a mi növényre, fajra, jószágra nem alább, de még feljebb áll azoknál s e mellett gyorsan és olcsón megszerzhető, nem volna-e érdemes a pártolásra. Az a néhány befektetett frt dusan jövedelmező befektetés, meghozza nem csak a kamatot, de a kiadott összeget is sokszorosan.

Vegyük fel egy példát.

Kutyfalván Bihar Zsigmond körjegyzőnél van egy igen szépen, gondosan és nagy szakértelemmel kezelt gyümölcsfa iskola, hol 17 faj igen nemes hazai földünkhez alkalmazott alfacsamete található törpe és magas alanyokba olva. Köztük a különböző reinette, batul, ponyik, parmén, pepin, kalvil, stb. 2—3 éves gyönyörű példányokban. Ugyanacsak a legjobb és legnemesebb 30 fajta körte-csemeték ezek között a füge, eszár, isambert, vajonc, bergamotte stb. stb. nagy választékban. Ezekhez sorakozik a kajszinbaraczkok szép példány csemeték sokasága és a szederfák ezrei. Itt olcsón, a távolból szállított csemeték árához képest csaknem feleárral megtalálható, jól gondozott erőteljes fákat könnyen, kevés költséggel be lehet szerezni.

5 kiló finom Cuba vagy Ceylon kávé, kívánatra fele Jáwa, 7 frt. Egy kiló 1 frt 50 kr.

Hogy a külföldről: Altona, Triest, Hamburg és Heilbronn 5 kilós kávék hozatala, mely üzletünkre oly zibbasztólag hatott, feleslegessé váljék: egy nagyobb kávészállítmányt vettem az itten felsorolt fajtákból készpenzen; ezen előnyös vétel által azon kedvező helyzetbe jutottam, hogy 5 kiló finom Ceylon-kávé — vagy kívánatra felét Jáwát — 7 forinton adhatok, s így nálam a beszerzés nemcsak kényelmesebb, de előnyösebb is, mivel a külföldről jöttek zsák spárga s pécsetekkel együtt 4⁹/₁₀ kilót nyom; a nevezettek leszámitva, a tiszta kávé sulya 4¹/₁₀ kiló, így nálam ugyanazon pénzen 40 dekával több és jobb kávé lehet megszerzeni. A kávék és cukor árai kevesebb vételnél a viszonyokhoz képest szinte le vannak üzletemben szállítva.

A már közelgő évadra üzletem, mint már 15 éven át, most is el van látva legbiztosabb helyről különböző legjobb fajta Aranka mentes franczia és magyar luczerna és löherével, fűmagvakkal, takarmány répákkal óriás és oberndorfi, ugyszintén kerti vetyemén- és virágmagvakkal. — A gazdasági czikkék felett több gyárosokkal most foly az alku és ígérhetem, hogy **ásók, kapák, ekék** legjobbak és legkönnyebbek az idén 10—12% kal biztos olcsóbbak lesznek a mult évi áraknál, és hogy ezen versenyzést folyton érvényesíthessem, kérem a t. fogyasztó közönség további becses pártfogását, mert olcsó árakat csak nagy fogyasztás mellett, nagyobb vételeknél lehet elérni.

Kendermag és bükköny nagy mennyiségben van raktáron piaczi árban.

15 évi becses pártfogásaikat ezuttal is megköszönve, maradok teljes tisztelettel

8—10

Bisztritsány Lajos.

Ny. Wokál János gyorsajtóján Nagy-Enyeden.

Az alkalom meg van tehát, csak legyünk egy jóakarattal azok iránt, kik fáradságot nem kímélve, hasznos szolgálatot tesznek az által, hogy a mit messze távolból magas áron kellene megszerezniük idegen fizéréktől, azt a közelben olcsón, felelősség mellett nyújtják nekünk a legjobb minőségben.

Ez lenne a hasznos dolog.

Marosmentí.

— **Piaczi árjegyzék.** Nagy-Enyed, 1885. márczius hó 26. Egy hecölter tisztabuza 6 frt — kr, rozs 4 frt — kr, elegy buza 4 frt 50 kr, törökbuza 4 frt 3 frt 75 kr, zab 2 frt 75 kr. Egy kiló marhasus 40 kr, sertésus 44 kr, borjúus 36 kr.

NYILTTÉR.)*

A „GONDÜZŐ” szépirodalmi hetilap

folyó évi ápril hó elsejével harmadik énegyedébe lép és rövid fennállása óta, rendkívül dús és változatos tartalmánál fogva oly pártolónak örvend, mely az irodalom terén valóban pártatlanul áll hazánkban.

A „Gondüző” erkölcsöt nemesítő és lelket művelő, érdekesítő és gondokat üző olvasmányaival kimeríthetlen tárházat képez családok és egyesek számára.

A „Gondüző” munkatársai: P. Szathmáry Károly, Tolnai Lajos, Komócsy József, Kiss József, Margitay Dező, Mikszáth Kálmán, Szana Tamás, Tóth Endre, Vértési Arnold, Kazár Emil, Éjszaki Károly, Endrődi Sándor, Balázs Sándor, Dalnady Győző, Prém József, Hentaller Lajos, Sziklay János, Reviczky Gyula, Palágyi Lajos, Lévy Sándor stb. stb.

A „Gondüző” továbbá megkezdte „A gránatköves asszony” Maritt E. világhírű regényének közlését egyedül jogositott magyar fordításban, mely regény egyszerre hat nyelven jelenik meg.

Végre pedig örvendő említjük meg, hogy **Jókai Mór** és **Beniczky Bajza Lenke** koszorus írónk ígérteit bírjuk, hogy a Gondüző számára irni fognak. miáltal oly kellemes helyzetbe jutottunk, hogy hazánk irodalmi kitünőségeit csoportosítjuk lapunk körül.

A „Gondüző” megjelen minden vasnap 3¹/₂ ivnyi tartalommal és ára a bérmentes szétküldéssel együtt negyédre csak 1 frt 50 kr, félve 3 frt.

Mutatvány számmal mindenkinek szívesen szolgálunk ingyen és bérmentve, ki e végett hozzánk fordul.

Az előfizetési pénzek legelőszőrűben postautalvánnyal a „Gondüző” kiadóhivatalához küldendők.

Székely Aladár,

a „Gondüző” kiadó-tulajdonosa
Budapesten, dob-utca 14.

*) E rovat alatt megjelent közleményért nem vállal felelősséget a szerk.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

DR. MAGYARI KÁROLY

SZILÁGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN

Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

Sz. 5888—1884.
tkvi

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé tétetik, hogy a kir. kincstár végrehajtott 300 frt 97 kr tőke, ennek 1881. nov. 19-től járó 6% kamata 10 frt 50 kr eddigi költség kielégítése végett végrehajtott szüvedők Vlad Niculai, Vlad Jakab Iui Nikulai, Nesku Zsofia szül. Vlad és kiskorú Vlad Mariának a krakkói 62 számú telekkönyvben A+ 1—13. rendszám alatt fekvősége, melyek közül a 13. rendsz. 4506 h. hr. sz. szőlők 61 frt 33¹/₂ kr költségösszeg terhel 1085 frt megállapított kiküldési árban Krakkó község előjárósági helyiségében 1885. évi április hó 9-én délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áról is eladhatók.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. § jeltett árfolyammal számított óvadékképesnek nyilváníttott értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételért pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különbön az árverés megállapított feltételei aldlirt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Krakkó község előjáróságnál megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.
Nagy-Enyeden, 1884. decz. 8-án.

Szerkesztői
Nagy-Enyede
A KIADÓHIVATAL
hová
a lap szellemi és
közlemények kü
Kiadóhivatal
Wokál János könyv
hová
az előfizetéseket és
bérmentesen kü
Kéziratok nem ad

Hu

A keresztény
halálon nyert győ
tel magasztos ün

Ezelőtt harm
mert az emberi

nem a gyásznak
madnapokkal ez

pet. Akkor az igaz
s az igazság retti

ur Krisztust ker
iszonyú kinok kö

S avagy lel
érvő szív egy ily

s mélységes lelki
Ne szenteljen gy

lékeinek, ki az en
vedte a kereszt

Vége az igaz
képmutatás, a ny

erőszak, a még
ság fognak uralk

lás minden irány
érzet. a magasz

kizáró szolgálata
bátran gyászot ölt

is, ki magáról a
lőtt fia, s ezen á

rom évek alatt a
az Isten-ember i

nagy, dicső küzd
Igy keserget

alól távozott, rem
érezület.

És ma?
Ma látjuk a

tenthetetlen bajn
venítő lelkének k

sitójét sirjából a
az elesüggedettek

Az ő megő
zengő győzelmi

győzelmes gonos
Ma?

Ma az élet

Ma az élet

Ma az élet

Ma az élet

Ma az élet

Ma az élet

Ma az élet

Ma az élet

Ma az élet

Ma az élet

Ma az élet

Ma az élet

Ma az élet

Ma az élet

Ma az élet

Ma az élet